

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ¹

พัชรพรรณ จันทร์สว่าง²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเรื่องสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี หลักการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวน โดยได้กรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ในยุคสมัยปัจจุบัน ส่วนสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่านั้น กฎหมายมีวิวัฒนาการเพื่อแก้ปัญหาข้อพิพาทเรื่องการพิสูจน์การบุกรุกป่า ความชัดเจนในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยอ้างอิงได้จากแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ การบริหารจัดการที่ดินของภาครัฐ ด้วยการกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าสงวน และการกำหนดให้เป็นป่าสงวนในบางพื้นที่นั้น เกิดทับซ้อนกับที่ดินซึ่งเป็นที่ทำกินและอยู่อาศัยเดิมของประชาชน โดยไม่มีการสำรวจพื้นที่ว่ามีสภาพแท้จริงเป็นอย่างไร มีการทำประโยชน์ในที่ดินหรือไม่ ส่งผลให้เกิดกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนเพราะไม่สามารถดำรงชีพตามวิถีได้อย่างปกติ และกลายเป็นผู้ทำประโยชน์นั้นทำประโยชน์อยู่ในเขตป่า และต้องปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อไม่ให้ต้องกลายเป็นผู้บุกรุก ซึ่งมีความผิดตามกฎหมาย

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการอยู่อาศัยหรือใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนนั้น ยังไม่มีความชัดเจนในหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาแรกเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ มีปัญหาด้านความไม่สอดคล้องของกฎหมายกับหลักสิทธิการใช้ประโยชน์ การดูแลจัดการ เพราะอำนาจในการอนุญาตเป็นของหน่วยงานรัฐแต่ฝ่ายเดียว และการที่รัฐจะอนุญาตให้เอกชนทั่วไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ก็มีได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้สิทธิชุมชนในการมีส่วนร่วมที่จะเห็นชอบหรือคัดค้าน แม้ว่าการอนุญาตดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนก็ตาม ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ส่วนหนึ่งมีข้อกำหนดเพียงว่า “...ให้กำหนดมาตรการในการควบคุมดูแล ส่งเสริมการปลูกป่า พื้นฟูสภาพ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสวรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ประโมทย์ จารุณิล และ รองศาสตราจารย์ ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ป่า” ไม่ได้มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเพื่อความชัดเจนในการพิจารณาขอบเขตการใช้ประโยชน์ในเขตป่า ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการตีความการใช้ประโยชน์ว่าต้องเป็นลักษณะไหนเพียงใด จึงจะเป็นการอันเสื่อมสภาพป่า และตามมาตรา 16 ผู้รับใบอนุญาตให้ทำประโยชน์และอยู่อาศัย มีกำหนดระยะเวลาเป็นคราวๆไป ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะกลายเป็นกระทำผิดและบทกำหนดโทษทางกฎหมาย ซึ่งถือเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ขัดแย้งกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งอยู่อาศัยกับป่าต่อจากบรรพบุรุษมาอย่างยาวนาน ทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ข้อกล่าวหาของรัฐที่ว่าป่ามีสภาพเสื่อมโทรม เพราะการบุกรุกของชุมชนนั้น ต่างจากแนวคิดของมาร์กซิสต์ ที่มองว่า ชาวบ้านคือผู้ที่อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่ารัฐและนายทุน และการพัฒนาที่ยั่งยืนของป่าต้องมาจากความต้องการของประชาชน เป็นแนวคิดการพัฒนาให้มาจากล่างสู่บนและกลับคืนสู่ความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติ

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ เกี่ยวกับขอบเขตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวน เห็นได้ว่าการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเขตป่าและพื้นที่สงวนหวงห้าม เกิดจากการบัญญัติกฎหมายด้วยเจตนารมณ์ที่ต้องการแก้ไขปัญหาคือข้อพิพาท ระหว่างรัฐกับชุมชนในเรื่องการใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน ซึ่งยังไม่ได้กรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ ถือเป็นกฎหมาย 2 ฉบับแรกที่ยอมรับการมีอยู่ของคนในพื้นที่ป่า รัฐต้องการควบคุมพื้นที่ป่าไม่ให้ถูกบุกรุกเพื่อรักษาประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม และขณะเดียวกันรัฐก็ต้องการช่วยเหลือชุมชน โดยกำหนดให้มีการอนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตป่าและพื้นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายที่กำหนดได้ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วนั้นจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยรัฐที่กำหนด ในเรื่องการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2558 ข้อ 3 และข้อ 5 ที่ระบุถึงการอยู่อาศัยและการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หากพิจารณาขอบเขตการอยู่อาศัยตามความจำเป็นเพื่อการดำรงชีพโดยหลักการแล้ว ขัดแย้งจากสภาพความเป็นจริงที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีพ และความในมาตรา 16 การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีกำหนดระยะเวลาเป็นคราวๆไป คราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามสิบปีโดยรัฐเป็นผู้กำหนดฝ่ายเดียว ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นอุปสรรคกับวิถีในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน จึงเห็นควรแก้ไขในมาตรา 16 โดยไม่ควรกำหนดระยะเวลาเพียง 5 ถึง 30 ปี ในวรรคแรก ควรแก้ไขบทบัญญัติในวรรคเดิมสำหรับการได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์และอยู่อาศัยโดยไม่กำหนดระยะเวลา อีกทั้งยังมีปัญหาตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา 4 ที่กำหนดนิยามการใช้ประโยชน์ในที่ดินไว้ไม่ชัดเจน ซึ่งขัดแย้งจากสภาพความเป็นจริงในที่ดิน และความไม่ชัดเจนในการกำหนดห้ามมิให้กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวน ตามมาตรา 14 (2) ในกฎหมาย และควรแก้ไขบทบัญญัติเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา 4 ควรให้มีบทบัญญัติเพิ่มเติมในส่วนความหมายของคำว่า “การใช้ประโยชน์ในที่ดิน” ให้รวมถึงการอยู่อาศัย ทำ

เกษตรกรรมโดยการเพาะปลูก พรวนดิน เลี้ยงสัตว์ ใช้แหล่งน้ำ เก็บเกี่ยว หรือของป่าเพื่อสำหรับการยังชีพ หรือกระทำการใดๆ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง”

ประเด็นที่สองปัญหาการออกเอกสารสิทธิและรับรองสิทธิการทำประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ เกิดปัญหาความไม่มั่นคงถาวรของสิทธิอันเกิดจากการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากสิทธิในการให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าซึ่งมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราวๆ ไป แม้ที่ดินที่ได้มาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวนก็ตาม และการพิสูจน์สิทธิการครอบครองทำประโยชน์ถือเป็นภาระและเป็นเรื่องที่ประชาชนเข้าถึงกระบวนการพิสูจน์สิทธิได้ยาก เป็นปัญหาที่ขัดแย้งต่อหลักสิทธิชุมชน เพราะสิทธิของชุมชนในการอยู่อาศัยหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินย่อมคงอยู่ตลอดเวลาที่ป่ามีสภาพเป็นป่าชุมชน

การครอบครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินที่ได้รับรองสิทธิในที่ดินของประชาชน แบ่งเป็นที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ ได้แก่ ที่ดินที่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินประเภท โฉนดที่ดิน โฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง และตราจองที่ตราว่าได้ทำประโยชน์แล้ว และที่ดินที่มีสิทธิครอบครอง ได้แก่ ที่ดินที่ยังไม่มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ ซึ่งได้แก่ ที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3, น.ส. 3ก., น.ส. 3ข.) แบบหมายเลข 3 (ใบหยิบยบ่า) ตราจอง รวมถึงที่ดินที่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. 1) สำหรับสิทธิในที่ดินที่ได้มาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวนสิทธิ ซึ่งตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 5 ที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ครอบครองที่ดินในเขตป่า ก่อนวันที่ 30 พฤศจิกายน 2497 ให้แจ้งการครอบครองที่ดิน และให้ระบุเอกสารสิทธิภายในระยะเวลา 180 วันนั้น ดูเหมือนรัฐพยายามที่จะเร่งรัดเพื่อให้เกิดความชอบธรรมทางกฎหมาย แต่ในท้ายที่สุดแล้วผู้ครอบครองทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนไม่ว่าอยู่ก่อนหรือเข้ามาภายหลัง ก็จะไม่ใช่ว่าได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินดังกล่าว และตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ก็ไม่ได้มีบทบัญญัติในการรับรองสิทธิของผู้ครอบครองที่ดินอยู่ก่อนการประกาศเขตป่าแต่อย่างใด ตามมาตรา 8 กำหนดแต่เพียงให้ผู้ที่ต้องการออกเอกสารสิทธิหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ด้วยหลักฐาน ส.ค.1 ได้นั้น ศาลยุติธรรมจะต้องมีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งถึงที่สุดว่าผู้นั้นเป็นผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ เป็นการสร้างขั้นตอนทางกฎหมายโดยไม่จำเป็น เมื่อการจะพิสูจน์การทำประโยชน์ของเจ้าของที่ดินว่าได้มีการทำประโยชน์จริงหรือไม่ เป็นข้อเท็จจริงที่สามารถสอบสวนได้ด้วยพยานหลักฐานทางเทคนิคหรือสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยไม่ต้องดำเนินการทางกฎหมายต่อหน่วยงานอื่น ตามทฤษฎีเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์และสิทธิในการครอบครองที่ว่า “สิทธิครอบครองนั้นไม่มีสิทธิดีกว่ากรรมสิทธิ์” ฉะนั้นที่ดินทุกผืนควรเป็นที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ทั้งสิ้น

เห็นได้ว่าการออกเอกสารสิทธิและการรับรองสิทธิที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ กรณีผู้ถือครองอยู่ก่อนที่กฎหมายกำหนดเป็นเขตสงวนหวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 12 ที่กล่าวว่า “บุคคลใดอ้างสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้ยื่นคำร้องขอเป็นหนังสือต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น” ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการถือครองที่ดินด้วยเหตุจากการที่ไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการของรัฐในการแจ้งสิทธิ จากบทบัญญัติใน มาตรา 12 สะท้อนให้เห็นว่ารัฐทราบถึงข้อเท็จจริงที่ว่าในพื้นที่ป่าสงวนหวงห้ามนั้น มีผู้ทำประโยชน์และอยู่อาศัยมาช้านาน จึงกำหนดข้อปฏิบัติให้ดำเนินการแจ้งการทำประโยชน์ดังกล่าว และอีกปัญหาหนึ่งคือรัฐไม่ได้กันแนวเขตที่มีผู้อยู่อาศัยและทำประโยชน์นั้นออกก่อน จึงกลายเป็นผู้ทำประโยชน์นั้นทำประโยชน์อยู่ในเขตป่าและต้องปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อไม่ให้ต้องกลายเป็นผู้บุกรุกซึ่งมีความผิดตามกฎหมาย และทำให้ผู้นั้นขาดสิทธิในการถือครองทันที ไม่สามารถมีโอกาสพิสูจน์สิทธิได้อีก เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่น่าไปสู่การเพิกถอนสิทธิการครอบครอง

ประเด็นปัญหาที่สามการเพิกถอนสิทธิการครอบครองด้วยหลักฐาน ศ.ค. 1 การครอบครองที่ดินที่มีเอกสารสิทธิส่วนใหญ่ที่มีปัญหาคือจะมีแค่เอกสารหลักฐานเป็นแบบรับแจ้งการครอบครองหรือ ศ.ค.1 เท่านั้น ซึ่ง ศ.ค.1 ไม่ใช่เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารของทางราชการ มีสถานะเป็นเพียงหลักฐานแสดงการครอบครองไม่ใช่หนังสือแสดงกรรมสิทธิที่ดิน การเพิกถอนสิทธิที่ดินนอกจากปัญหาในหัวข้อที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว อาจเพิกถอนได้จากการที่ผู้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าที่มีความลาดชันเกิน 35 เปอร์เซ็นต์ รวมถึงบริเวณปริมาตรรอบที่เขาและภูเขาในระยะ 40 เมตร พื้นที่ในเขตป่าที่ยังไม่ได้มีการจำแนกหรือยังไม่รังวัดกันเขตออกจากป่า พื้นที่ที่กระทรวงมหาดไทยประกาศหวงห้ามตามมาตรา 9 (2) หรือที่มีการครอบครองอยู่ก่อนประกาศเป็นเขตป่าสงวน แต่ผู้ครอบครองไม่ได้แจ้งการครอบครอง (ศ.ค.1) และมีใ้ยื่นร้องขอผ่อนผันจากผู้ว่า รัฐจึงถือว่าผู้ครอบครองมีเจตนาสละสิทธิครอบครองที่ดิน ตามมาตรา 5 วรรคสอง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 เป็นต้น ผู้ที่ครอบครองที่ดินเหล่านี้จะถูกดำเนินการเพิกถอนสิทธิรวมถึงเมื่อมีการออกเอกสารสิทธิแล้วแต่เป็นการออกเอกสารสิทธิโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 61 อธิบดีหรือผู้แทนมีสิทธิสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้ แต่ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิคัดค้านภายในกำหนด 30 วัน

การเพิกถอนสิทธิจากหลักฐาน ศ.ค.1 หลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน หรือ ศ.ค.1 เป็นเพียงหนังสือแจ้งการครอบครองที่ดินของผู้ครอบครองที่ได้ทำประโยชน์ในที่ดิน อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ หรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นเพียงการแจ้งต่อรัฐว่ามีที่ดินอยู่ในครอบครองของตนก่อนวันที่ 1

ชันวาคม 2579 ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ซึ่งส.ค.1 ไม่ใช่เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารของทางราชการ มีสถานะเป็นเพียงหลักฐานแสดงการครอบครองไม่ใช่หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งสร้างความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชนมาก เนื่องจาก รัฐประกาศให้ผู้ที่มีเอกสาร ส.ค. 1 สามารถยื่นคำร้องขอออกเอกสารสิทธิได้ แต่ต้องมีการพิสูจน์การครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน โดยกำหนดระยะเวลาเพียง 180 วัน ถ้าเกินกำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งและคำสั่งศาลถือเป็นที่สุด ข้อบัญญัติของรัฐเหล่านี้เป็นกระบวนการที่สร้างภาระให้กับประชาชน ซึ่งการพิสูจน์นั้นไม่จำเป็นต้องให้ประชาชนไปร้องกับศาล เพราะสามารถพิสูจน์ได้จากร่องรอยหลักฐานการทำประโยชน์ได้อยู่แล้ว

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวน ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ ในมาตรา 16 ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในวรรคแรก โดยตัดทอนข้อความในส่วนกำหนดระยะเวลา ในกรณีที่จะถูกเพิกถอนสิทธิเมื่อพิจารณาถึงคุณสมบัติ หรือการเปลี่ยนผู้รับอนุญาตหรือกรณีผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรมนั้น กฎหมายได้มีบทบัญญัติไว้อยู่แล้ว ในระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ สำหรับความไม่ชัดเจนในกฎกระทรวง เรื่อง การขออนุญาตและการขออนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ. 2558 และในมาตรา 4 ควรให้มีบทบัญญัติเพิ่มเติมในส่วนความหมายของคำว่า “การใช้ประโยชน์ในที่ดิน” ให้หมายความว่า การอยู่อาศัย ทำเกษตรกรรมโดยการเพาะปลูก พรวนดิน เลี้ยงสัตว์ ใช้แหล่งน้ำ เก็บฟืน หรือของป่าเพื่อสำหรับการยังชีพ หรือกระทำการใดๆ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

2. ปัญหาการออกเอกสารสิทธิ์และรับรองสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินเขตป่าสงวนโดยในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ควรให้มีการแก้ไขบทบัญญัติในวรรคสาม เป็น “เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หากมีผู้นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน มาขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อออกโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาความถูกต้องตรงแปลงของแบบแจ้งการครอบครองกับเขตการครอบครองทำประโยชน์ ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิในเขตป่าด้วยหลักฐานแบบรับแจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1) ตามมาตรา 12 ควรแก้ไข เป็น “บุคคลใดอ้างว่ามีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติใด อยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับให้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอ หรือ

ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่” โดยตัดทอนข้อกำหนดเรื่องหากไม่ปฏิบัติตามกำหนดระยะเวลาให้ถือว่าละสิทธิหรือประโยชน์นั้นออก

และแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็น “ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่บุคคลที่ได้แจ้งการครอบครองแล้วหรือบุคคลที่มีสิทธิอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน”

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2537) ที่ออกตามความในประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ข้อ 14

กรมที่ดิน, ระเบียบการพิสูจน์ที่ดินที่จะออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินเกี่ยวกับป่าไม้, 8 ธันวาคม 2501, ที่ 10707/2501, หน้า 2,3

กรมที่ดิน, บันทึกข้อตกลงว่าด้วยระเบียบการตรวจพิสูจน์เพื่อออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินเกี่ยวกับป่าสงวน ระหว่างกรมที่ดินและกรมป่าไม้, 8 ธันวาคม 2501, หน้า 3-4.

กรมที่ดิน, ระเบียบการพิสูจน์ที่ดินที่จะออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินเกี่ยวกับป่าไม้, 8 ธันวาคม 2501, ที่ 10707/2501, หน้า 6

กรมที่ดิน. วิชาการการออกโฉนดที่ดินและงานทะเบียนที่ดิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543. <http://www.dol.go.th>. (สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2565).

กรมป่าไม้, การแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้การบุกรุกที่ดินของรัฐและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2557, หน้า 19,21

กรมป่าไม้, ข้อมูลสารสนเทศ กรมป่าไม้. 25 มีนาคม 2558, หน้า 2, 5

กรมป่าไม้. สถิติป่าไม้ของประเทศไทย. บริษัท เพื่องฟ้าพรินต์ติ้ง จำกัด, กรุงเทพฯ.(2541), หน้า 9

กรมป่าไม้, ส่วนจัดการสิทธิการใช้ที่ดินป่าไม้, เมษายน พ.ศ.2561. <https://www.forest.go.th/land>. (สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2565)

กรมป่าไม้, ยุทธศาสตร์ป่าไม้ พ.ศ. 2559-2564, หน้า 16-17

กระทรวงมหาดไทย. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่มท 0618/ว1428 เรื่องการแก้ไข ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ. 23 มิถุนายน 2535.

คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัญญัติแห่งชาติ, การแก้ไขปัญหาดินป่าไม้ของชาติ , 2558, หน้า 1, 5-7, 21

คู่มือประชาชนผู้ได้รับ สทก. ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. พ.ศ. 2554, หน้า 8

ธีรวัฒน์ ธีระประสาธน์ และคณะ. การเมืองป่าไม้ไทยยุคหลังสัมปทาน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ ปิ่นพุทธรักษา และธรรมชาติ, (2548). หน้า 15

นิยม ยากรณ์ : เงื่อนไขเชิงโครงสร้างทางกฎหมายและการเมืองต่อการผลักดันข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรร่วม , วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2561, หน้า 4.

พัชร์ชนัน รุ่งอินทร์, ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยป่าไม้กับการรับรองสิทธิชุมชน , ศึกษาศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, หน้า 454-455.

พัชณีย์ คำหนัก, การทำให้ทรัพยากรเป็นของเอกชนในทัศนะมาร์กซิสต์, กลุ่มสังคมนิยมแรงงาน, 23 ก.ค. 2562, หน้า 1.

มูลนิธิชนพัฒนา, บทความแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้, สืบค้นจาก <https://www.chaipat.or.th/concept-and-theory-developmen>, (สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2565)

วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2563 หรือ Ph.D. in Social Sciences Journal Vol. 10 No. 2 (September - December 2020, หน้า 763-765)

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2562 , หน้า 7.

สถิต จำเริญ. แคนกรรมสิทธิ์ที่ดิน: ศึกษากรณีการทำเหมืองได้ดิน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2550), หน้า 15.

สำนักจัดการป่าชุมชน, กรมป่าไม้, ป่าชุมชนรูปแบบการพัฒนาและการบริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน, 2557, หน้า 2

องอาจ เดชา, บทความไปเรียนวิถีพึ่งพาอย่างยั่งยืน, หจก.วินดาการพิมพ์, 2559 หน้า 4-5

อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2549. หน้า 45

Rinchakorn, Important economic concepts of the Greek Philosopher: Plato in mainstream economics. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/467571> [In Thai], P. 137 (2017).

Suchiwa, B. Explanation of property law (15th ed.). Krung Siam. [In Thai], (2013, pp. 267-268).

Uwanno, Public law. Nititham. [In Thai], B. (1995,p 347).